

виникає необхідність приділення уваги розробці необхідного програмного забезпечення, використання інформаційних систем, засобів захисту інформації та ін., що забезпечить довготривалу на безперебійну роботу всіх суб'єктів господарювання. Позитивні наслідки діджиталізації підприємницької діяльності мають безліч переваг, що полегшують досягнення цілей та зміцнюють їх економічну безпеку, але на жаль є і негативні наслідки, такі як шахрайські дії, конкурентна розвідка, кібератаки на підприємствах.

Отже, забезпечення ефективної системи фінансово-економічної безпеки підприємницької діяльності неможливо без врахування загроз інформаційної безпеки, створення досконалої правової культури захисту інформаційних даних та підтримки держави.

1. В. Ф. Грищенко, І. В. Грищенко, О. А. Самофалова. Безпека підприємницької діяльності як складова національної безпеки держави. URL: http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/12_2015/5.pdf

2. Vasyltsiv, T., Grynkevych, S. ECONOMICS AND MANAGEMENT OF NATIONAL ECONOMY. *Economic Annals-XXI* (2015).3-4(1), 24-27.

3. Ю.І. Кругул, Р.О. Банк. Безпека підприємницької діяльності в Україні: адміністративно-правовий аспект : монографія. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2015. 240 с.

4. І. Андрющенко. Як правильно почати діджиталізувати свій бізнес. URL: Режим доступу: <https://nv.ua/ukr/techno/technoblogs/jak-pravilno-pochati-didzhitalizirovat-svij-biznesbloh-irini-andrjushchenko-2475642.html#>

5. Садчикова І. В. Евристичні можливості інформаційної економіки в забезпеченні конкурентоспроможності України в світовому економічному просторі. *Актуальні проблеми формування та розвитку інформаційної економіки в Україні*: колективна монографія. Чернівці: Видавець Брагинець О. В., 2017. С. 217–233

6. О.В. Хомів, А.В. Сибірний. Аналіз впливу внутрішніх загроз на економічну безпеку торговельних підприємств. *Вісник Донецького національного університету*. Серія В. Економіка і право. 2015. – № 11. С. 404-408.

Ірина Кононова,
професор кафедри
аналітичної економіки та менеджменту
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
доктор економічних наук, доцент

Олександр Сидоров,
доцент кафедри
аналітичної економіки та менеджменту
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат економічних наук

ОСНОВНІ СКЛАДОВІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ НА НАЦІОНАЛЬНОМУ РІВНІ

Наразі серед теоретиків та практиків велика увага приділяється дослідженню питань забезпечення економічної безпеки на різних рівнях: макро-, мезо-, мікрорівні. Це і зрозуміло, оскільки високий рівень динамізму і непередбачуваності в сучасному суспільстві генерують нові види загроз, які національна безпека взагалі, і економічна безпека зокрема, мають розпізнати та розробити відповідні заходи щодо їх усунення чи мінімізації. Вважаємо, що для структурування таких задач, важливим є виділення основних складових економічної безпеки, що потребують першочергової уваги на сучасному етапі.

Під економічною безпекою, як правило, розуміється такий стан економіки, при якому забезпечується досить високе і стійке економічне зростання; ефективне задоволення економічних потреб; контроль держави за рухом і використанням національних ресурсів; захист економічних інтересів країни на національному і міжнародному рівнях [1]. В. Шлемко та І. Бінько розуміють економічну безпеку як «стан національної економіки, який дозволяє зберегти стійкість до внутрішніх і зовнішніх загроз і здатний задовольнити потреби особи, сім'ї, суспільства, держави» [2]. Г. Пастернак-Таранушенко зазначає, що «економічна без-

пека – це стан держави, в якому є забезпеченою стабільність її існування, забезпечені найліпші умови для життя її мешканців, функціонування та розвитку самої держави» [3]. Є. Олейников визначає сутність економічної безпеки як такий стан економіки й інститутів влади, за яким забезпечений гарантований захист національних інтересів, соціальна спрямованість політики, достатній оборонний потенціал навіть за несприятливих умов розвитку внутрішніх і зовнішніх процесів [4]. Відтак, фактично, економічна безпека є «не лише захищеність національних інтересів, але й готовність і здатність інститутів влади створювати механізми реалізації і захисту національних інтересів розвитку вітчизняної економіки, підтримання соціально-політичної стабільності суспільства» [5]. Складна й неоднозначна концептуалізація поняття економічної безпеки підприємства свідчить про необхідність звернення уваги на сферу, в якій здійснюється теоретична рефлексія або конкретну задачу, яка вирішується в межах того чи іншого дослідження, формуючи конкретну наукову концепцію. У більшості випадків саме сфера конкретизації або фокус на тому чи іншому факторі, рівні теоретичного абстрагування тощо визначає спрямованість дослідження питання економічної безпеки, що дозволяє наблизитись до розуміння не тільки її сутності, але й диверсифікувати найвагоміші структурні елементи, які, за певних умов перетворюються на фактори впливу – негативні і позитивні фактори забезпечення економічної безпеки.

Економічна безпека, перш за все, являє собою складову частину національної безпеки, об'єктом якої виступає економічна система в цілому, а також її складові елементи (природні багатства, виробничі і невиробничі фонди, нерухомість, фінансові ресурси, людські ресурси тощо), які безпосередньо визначають якісний стан конкретних економічних акторів. В цьому контексті, можна погодитися, що серед складових економічної безпеки (враховуючи зазначені у «Методиці розрахунку рівня економічної безпеки України» [6] слід окремо виділити основні, якими є фінанси, методи державного регулювання економіки (політика і право), людські ресурси, рівень технічного і технологічного розвитку, інформація.

Фінансова складова економічної безпеки пов'язана з досягненням найбільш ефективного використання всіх видів ресурсів та оптимізацію розподілу прибутку, формуючи основу фінансової стійкості.

Методи державного регулювання економіки (політика і право) мають на меті створення рівних умов для ведення добросесної конкурентної боротьби всіма економічними акторами на основі дотримання чинного законодавства, а також шляхом всебічного правового забезпечення правової діяльності. Регуляторна функція держави у сфері забезпечення економічної безпеки спрямована на створення рівних умов для всіх економічних акторів на ринку.

Людські ресурси, як складова економічної безпеки, розкриваються в інтелектуальному та кадровому потенціалі, формування та реалізація якого уможливує створення позитивної динаміки забезпечення конкурентоспроможності економіки.

Рівень технічного і технологічного розвитку, як складова економічної безпеки, відображає ступінь відповідності застосованих технологій сучасним світовим аналогам за умови оптимізації витрат ресурсів.

Інформаційна складова економічної безпеки передбачає ефективне інформаційно-аналітичне забезпечення, що створює умови для швидкого реагування на зміни у сучасному технологічному оснащенні виробництв, виявлення тенденцій техніко-технологічного розвитку у межах загальносвітових трендів, урахування передових досягнень науково-технічного розвитку. Великого значення в сучасних умовах інформаційна складова має при запровадженні діджиталізації багатьох сфер суспільного життя і державного управління.

1. С. Гелей, М. Крупка, М. Лесечко, Я. Малик, Є. Майовець; ред. Я. Малик. Економічна безпека України: внутрішні та зовнішні чинники. Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І.Франка, 2002. 255 с.

2. Шлемко В.Т., Бінько І.Ф. Економічна безпека України: сутність і напрямки забезпечення : монографія. Київ. НІСД. 1997. 144 с.

3. Пастернак-Таранушенко Г.А. Історія виникнення та розвитку науки про економічну безпеку держави. *Актуальні проблеми економіки*. 2002. № 4. С. 2-7.

4. Е.А. Олейникова. Экономическая и национальная безопасность. Экзамен, 2004. 768 с.

5. В.К.Сенчагова. Экономическая безопасность: Производство – Финансы – Банки. Финстанформ, 1998. 318 с.

6. Методика розрахунку рівня економічної безпеки України. Наказ Міністерства економіки України від 02.03.2007 №60. URL: zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1277731-13#Text. (дата звернення 15.02.2021)